

Це вже не звичка! І не дрібниця, а справжня біда!

Наталка Рисіч

Справді аномальна спека, яка накрила Україну з перших тижнів липня 2024 року, не спадає до цього часу.

Популярний у народі процес викопування бульб у нинішньому році зазнав певних змін, і масового походу на городні ділянки ми не бачили. Працювати під палючою спекою із показниками за 31-32 градуси справді важко. Тому люди обирають або ж ранкову пору, або ж чекають на те, що спека колись все ж таки спаде. Проте процес пішов, картоплю люди викопують і закладають на зберігання. У той же час виникає, або ж, якщо точніше, постає на повен зріст проблема спалювання картопляного бадилля. Процес спалювання супроводжується дуже потужним накопиченням у повітрі токсичних речовин, які глибоко діють на здоров'я людей.

Якщо говорити про проблему спалювання картопляного бадилля, а потім такого ж масованого спалювання опалого листя із дерев, то вона виникла вже давно. Однак це зовсім не означає, що вислів «наші предки, батьки й діди так робили, і нічого поганого не було» може сприйматися як аргумент до продовження сумної багаторічної традиції. Справді, у селах та селищах України була поширеною традиція спалювати городне зілля після збирання врожаю. В основному люди відчували надмірну концентрацію чадного і токсичного диму якраз після завершення збирання картоплі. Звісно ж, були скарги, було встановлено, що вміст отруйних, токсичних та інших шкідливих для здоров'я людини речовин під час спалювання картопляного бадилля перевищує у десятки раз певні допустимі норми. Хоча про допустимі норми говорити також не

доводиться: сморід і чад починає впливати на самопочуття людини вже у найперший час і одразу.

Отже, є усі підстави суворо заборонити процес спалювання залишків рослинності на присадибних ділянках, біля дач, не кажучи вже про територію щільної житлової забудови. І стаття 82-а КУпАП чітко зазначає міру відповідальності за порушення правил, що призводять до погіршення санітарної чистоти довкілля. Зокрема за самовільне спалювання сухої трави, бадилля та листя громадяни можуть бути оштрафовані на суму від 340 до 1360 гривень. Штраф називається адміністративним, бо його присуджує не суд, а здійснюють певні адміністративні посадовці. Це насамперед працівники ДСНС, дільничні офіцери поліції, поліцейські офіцери громади (є не у всіх громадах, але у багатьох громадах вже є), інспектори із благоустрою, працівники комунальних підприємств, які займаються прибиранням території міст чи селищ. Якщо узагальнити, то це представники влади на місцях. І до переліку їхніх обов'язків якраз і належить дотримання правил з чистоти довкілля. Далеко не завжди і далеко не скрізь вищезазначені посадовці виконують свої обов'язки чітко і згідно з буквою закону. Навіть у середовищі чиновників, які мали б

неухильно стежити за порушеннями у вигляді спалювання чи випалювання залишків рослинності або городини, побуває думка, що боротися із такими порушеннями безуспішно. Мовляв, це традиційна пора: зберуть люди врожай бульб, і все завершиться. Тому у різних громадах проблема зі спалюванням бадилля і накопиченням токсичного смогу вирішується по-своєму. І по-різному.

Але все ж таки нинішнього року ситуація має особливий вигляд. Небачена спека, відсутність дощів дуже погіршили стан чистоти довкілля, а тут ще й дим від багаття на городі. Подекуди димові завіси стали справжнім лихом для сусідів, жителів мікрорайонів, які не можуть не помічати чи налаштуватися на те, щоб це перетерпіти.

Питання про відповідальність і про застосування штрафних санкцій неодмінно постануть і вже постають. У Романові, а подекуди і в селах Романівської селищної ради вже з'явилися випадки масових спалювань картопляного бадилля чи залишків городини. Димові завіси від такої злочинної діяльності аж ніяк не схожі на вранішні вересневі тумани.

І наслідки концентрації таких димових хмар одразу ж нагадують про себе. Аж до того, що декому доводиться викликати карету швидкої допомоги. Тож без штрафів, очевидно, не обійтись. Причому гратися у мінімально допустимі суми штрафів сьогодні не варто: 340 гривень для деяких пустунів – це не гроші. Можливо, й 1360 гривень для них також не гроші, але все ж таки... Втрата майже півтори тисячі гривень і публічне оприлюднення факту покарання певних громадян чи жителів сіл, селищ, вулиць чи провулків мають вплинути на злісних порушників, які зневажають правила суспільного співжиття і просто плюють на чисте здоров'я чи самопочуття.

Годі казати, сам факт спалювання сміття чи залишків рослинності із задимленням великої території довкілля є фактом

Послухали?
Поспілкувалися?
А тепер – до реальної роботи!

с. 2

«Національний кешбек»: як скористатися програмою та скільки можна отримати

с. 5

Свято вже позаду.
Пора працювати!

с. 4

ганебної байдужості і проявом зневаги до здоров'я, не кажучи вже про комфорт односельчан, сусідів, земляків. Звісно, у країнах, де повага до закону не є пустим висловом, такого немає. Чи то у Польщі, у Румунії, або не доведи Боже у Німеччині чи Чехії хтось осмілювався б запалити рештки сміття на грядці чи на присадибній ділянці. Покарання було б миттєвим, а штрафні санкції сягали б тисяч євро.

Тому там, у них такого немає. Дивно, але у нас це є. І якраз ті, хто звик палити, отруювати і засмічувати довкілля, люблять казати чи повторювати те, що нам до Європи ще далеко. Хоча відповідь в іншому, і вона очевидна. Нам треба наводити порядок. Знову і знову! І картопляне бадилля тут зовсім ні до чого. Але якраз зараз – проблема у ньому, і її треба вирішувати. Негайно!

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?

ПІДТРИМАЙ СВОБОДУ СЛОВА!

ПЕРЕДПЛАТИ

на 1 місяць - 26,00 грн,
на 3 місяці - 78,00 грн,
на 6 місяців - 156,00 грн

у найближчому поштовому відділенні!

Послухали? Поспілкувалися? А тепер – до реальної роботи!

Віктор Першко

Коли заходить мова про громадські слухання, про громадське обговорення, про збори громадян за місцем проживання, то йдеться всього-на-всього про комунікацію між людьми, між жителями одного селища чи села, вулиці чи навіть будинку.

Йдеться і про комунікацію влади із населенням (із народом). Чого сьогодні катастрофічно не вистачає на усіх її рівнях, як то кажуть, зверху – донизу.

Отже, звістка про громадське обговорення плану трансформації закладів освіти Романівської селищної ради стала важливою новиною і певним маркером часу, коли усі важливі питання громади вирішуються у ході, а якщо точніше – після тривалого обговорення. Поки що такого обговорення плану трансформації освіти не було, хоча, наприклад, питання такого ж самого звучання мало розглядатися на сесії Романівської селищної ради майже місяць тому. Однак вже у ході самої сесії пролунали пропозиції відкласти питання на довивчення і ухвалити рішення пізніше. Ось власне і вся передісторія того, чому у залі Романівської селищної ради 27 серпня 2024 року відбувалося громадське обговорення питання про трансформацію закладів освіти на період 2024 – 2027 років.

Зауважимо, що до зали селищної ради прийшло 79 осіб, які офіційно зареєструвалися для того, аби послухати інформацію про ту вже майже легендарну трансформацію. Якщо чесно і відверто, то йшлося про утворення у Романівській громаді ліцею із профільним навчанням. Такий навчальний заклад, у якому навчатимуться ліцеїсти 10, 11 і 12 класів, має розпочати свою роботу із 1 вересня 2027 року. Щодо основних вимог до ліцею із профільним навчанням, то цей навчальний заклад (в разі його утворення) повинен мати повну автономію, і ліцеїсти будуть навчатися в окремому корпусі із усіма належними аудиторіями, профільними кабінетами, спортивним залом, укритами, їдальнею і навіть пансіоном (інтернатом) для ліцеїстів, яким важко щодня діставатися від дому

до ліцею. Звісно ж, батьківська громада, а тим паче педагоги найбільшого у Романівській селищній раді навчального закладу (Романівського ліцею № 1) вважали, що майбутній профільний ліцей має бути заснований на їхній базі. Але що це означало б?

Якщо йдеться про автономію, то початкова школа має бути абсолютно автономною і навіть ізольованою від учнів старшої школи. Тобто розмішувати профільний ліцей із початковими класами в одному приміщенні чи навіть на спільному подвір'ї неможливо. Не кажучи про окремішнє користування їдальнею, спортивним залом і т. п. Отже, й народилася ідея шукати для профільного ліцею окреме приміщення, де зможуть навчатися щонайменше 300 ліцеїстів (по 100 – на кожній із трьох паралелей).

Таке приміщення, найбільш прийнятне і готове для перетворення на ліцей, є у селі Романівка. Тобто профільний ліцей потенційно можливий у Романівці, а діти із першого по дев'ятий класи, які сьогодні ходять до Романівського ліцею № 2 (с. Романівка), змушені будуть їздити на навчання до Врублівки чи Романова, де початкові та середні класи прийматимуть дітей із навколишніх гімназій, філій і т. п.

Проте така пропозиція, яка найбільш сприйнятна для початку створення у Романівці профільного ліцею, поки що повністю не сприймається жителями Романова. Якщо конкретніше – певною частиною батьків і навіть педагогами того ж таки Романівського ліцею № 1. Воно й справді має незвичний вигляд: як так, колишній райцентр, статус якого під час децентралізації влади опустили лише до центру громади, сьогодні позбавляється ще й профільного ліцею, який, починаючи із 2027 року, має бути таким собі педагогічним знаменом Романівської громади. 27 серпня 2024 року під час громадського обговорення питання про трансформацію закладів освіти більшість присутніх у залі людей висловились за створення майбутнього ліцею у Романові. Чи є для цього підстави? Сьогодні точно немає! Бо якщо брати за основу для майбутнього профільного ліцею приміщення нинішнього Романівського ліцею № 1, то дівчурі із початкової школи доведеться переселяти в інші приміщення, які потенційно ще можуть бути домівкою для початкових класів. Але – не більше! Середні класи із Романівського ліцею № 1 змушені будуть переїжджати на навчання в інше місце. Куди саме? Хтось висловився за приміщення колишнього райвідділу поліції. Це, до речі, геніальна пропозиція, якщо до неї поставитися серйозно. Адже усім відомо, що нинішній склад по-

ліцейських у Романові можна легко розмістити у приміщенні із 3-4 кімнат. А тут – цілий палац і головне – приміщення спортивного залу. Прекрасна рекреація (територія). Але для того, щоби перетворити приміщення поліції на ліцей, потрібно дуже багато. І не лише коштів. Не лише десятків мільйонів гривень, яких, до речі, потребуватиме і нинішнє шкільне приміщення у Романівці. Найперше варто дослухатися до нормативних вимог, які будуть пред'явлені влітку 2027 року напередодні офіційного відкриття профільного ліцею у Романівській селищній раді. Вони вже сьогодні відомі. Але їх треба знати і відповідним чином ЩОСЬ вирішувати.

Безумовно, сьогодні питанням про створення профільного ліцею найпредметніше і безпосереднім чином займається гуманітарний відділ Романівської селищної ради. Якщо персонально – Оксана Гаврилова. Її пріоритети – зберегти потенціал нинішніх освітніх закладів і створити профільний ліцей. Справді – як знамено освіти Романівської селищної ради. Не смт Романів, як дехто за колишньою інерцією вважає, а всієї громади.

До речі, під час роботи над програмою створення ліцею членам робочої групи, яка була сформована після громадського обговорення 27 серпня, варто звернути увагу на УСІ чинники та фактори, які вважатимуться

визначальними. Йдеться і про фонд приміщень (кабінети, спортивний зал, їдальня, інтернат для ліцеїстів і педагогічного персоналу, який також доїжджатиме до ліцею не лише із Романова чи Мирополя, але й із інших міст). Йдеться і про думку жителів Биківки, Соболівки, Годихи, Гордіївки, Вільхи і т. п.

І наостанок про таке. Безумовно, вже сьогодні під час вивчення, обговорення питання про трансформацію закладів освіти відчувається вплив політичного процесу. Який на час війни повністю завмер, але ж який має такі відродитися. Хоча б із огляду на вибори, які справді «пахнуть» навіть в умовах воєнного часу. Звісно ж, активісти, нинішні депутати селищної ради, а тим паче ті, хто прагнуть заявити про себе вже напередодні виборів, активно експлуатуватимуть якраз питання про створення ліцею. Але при цьому точки зору, плани, пропозиції і об'єктивні не матимуть нічого спільного із тими реаліями, на яких майбутній профільний ліцей має виникнути і постати. Якщо місцеві вибори пройнуть згідно з вимогами законодавства (в останню неділю жовтня 2025 року), то уся відповідальність на створення (чи нестворення) ліцею ляже на депутатів майбутнього скликання. І, звісно ж, на майбутнього Романівського селищного голову. І хтосьна наскільки реалістичний вигляд мають виборчі перспективи більшості депутатського складу нинішньої Романівської селищної ради. Хто реально ухвалюватиме справді доленосні рішення і хто братиме на свої плечі справді велику відповідальність – це велике рівняння із багатьма невідомими. Однак політика, вибори і певні очікування мають право на існування, але працювати треба вже сьогодні. Робоча група із 13 осіб спроможна хоча б за два найближчих місяці досконало вивчити ті законодавчі засади, яких потребуватиме майбутній ліцей. Тим паче важливо провести вивчення (аудит) хоча б ориєнтовних фінансових показників, яких потребуватиме той чи інший варіант створення ліцею. Тоді можна буде поговорити предметніше. А голосувати під час громадських слухань чи обговорення взагалі не прийнято, бо голосування – це прерогатива процесу місцевих виборів. Ось під час виборів депутатів і місцевого керівництва голосувати треба. Усім без винятку.

Коротко про головне

- У Києві внаслідок ракетної атаки пошкоджено дві школи, – Кличко.
- Зеленський підписав закон про підвищення акцизів на бензин, дизель та автогаз.
- Укренерго фіксує тенденцію до зниження споживання електрики.
- З початку року в Україні відкрили майже 200 тис. ФОПів.
- Аграріям повністю компенсують вартість розмінування земель.
- В Україні планують запровадити електронні паспорти для тварин.
- «Податок на Google» приніс за пів року 5,3 млрд грн – Гетманцев.
- Аграрії відмовляються сіяти гречку через низьку дохідність.
- В Україні запустили унікальну програму «Національний кешбек».
- Інвестори не поспішають вкладатися у відновлення ТРЦ.
- Україна зменшила імпорт електроенергії майже вдвічі.
- На деокупованій Херсонщині зібрали майже 18 тис. тонн кавунів.
- В Україні продовжують дорожчати помідори.
- Міноборони впроваджує нову технологію для захисту смартфонів військовослужбовців.
- У Києві під час російського ракетного удару пошкодили Ісламський культурний центр.
- Польські фермери можуть відновити протести на кордоні з Україною.

Вибори вже «пахнуть», і не помічати цього не можна

Віктор Першко

Тема, про яку зараз варто і важливо говорити, стосується майбутніх виборів.

Коли вони зможуть відбутися, за яких умов це станеться і головне – за якими правилами пройнуть в Україні майбутні вибори – питання зовсім не другорядні, а такі, які мали б стосуватися кожного. Адже більшість людей каже, що влада у нас відчутно відстає від потреб і запитів суспільства. І вона має рацію, бо насправді до влади у людей ставлення вкрай зневажливе. Зрозуміло, таку ситуацію варто міняти на краще. Причому якомога швидше, якомога ефективніше і що дуже важливо – принциповіше.

Сьогодні можна зробити перший висновок, який ще донедавна гуляв у свідомості більшості громадян нашої держави. Про те, що прийдуть хлопці із фронту і наведуть належний порядок. Ще рік – півтора тому такий вислів, таке твердження і таке очікування жило надії багатьох пересічних людей. Проте вже сьогодні зрозумілим стає трохи інший висновок: **порядок у власному домі і, як прийнято казати, на місцях мають наводити ті, хто тут живе, тут і зараз працює і сподівається працювати й надалі.** Тому говорити про героїв, які повернуться із фронтних траншей і враз поліпшать наше життя, говорити не доводиться. У героїв-фронтників, звісно ж, буде куди більше морального права вимагати, обурюватися і навіть протестувати проти бездіяльності, яловості чиновників, які ніяк не зрозуміють, що таке влада і які найголовніші завдання вона повинна і зобов'язана виконувати. Але найголовнішим фактором покращення ситуації на місцях, найкращим інструментом і методом поліпшення якості влади має стати громадянська свідомість, активність у більшості суспільства.

Це, так би мовити, передмова до того, про що, власне, хотілося б поговорити напередодні похваллення так званої суспільно-політичної активності наших співгромадян. Якихось очевидних, видимих проявів такої активізації поки що не видно, але про те, що в Україні «запахло» виборами, говорять багато людей. Тепер про можливі вибори, які, згідно із законодавством України, мають відбутися восени 2025 року. Тобто йдеться про місцеві вибори. Минулого разу, 26 жовтня 2020 року, місцеві вибори проходили за новими правилами, коли депутатів обирали за партійними списками, а також – у одномандатних округах. Система виявилася недосконалою ще на час свого зародження, і, за висновками фахівців, саме недосконалість тодішньої виборчої системи і призвела до найнижчої за всю історію України явки виборців на дільниці. Тому сьогодні, напередодні виборчого 2025-го року, питання про чергову спробу вдосконалити систему виборів місцевої влади стоїть дуже гостро. Однак вже зараз розроблено кілька законопроектів щодо того, аби замінити вибори за партійними списками на вибори у мажоритарних округах. Коли народ знатиме конкретних кандидатів у депутати у своєму виборчому окрузі і розумітиме, за кого він може голосувати, а за кого – не захоче. І лише у містах із населенням від 90 тисяч жителів владу (депутатів) обиратимуть за партійними списками. Однак ні Романову, ні Чуднову,

ні будь-якому іншому місту Житомирщини (окрім міста Житомира) вибори за так званими відкритими списками у 2025 році більше не загрожуватимуть.

Ну а тепер, про те, яким чином доведеться обирати депутатів, наприклад, Романівської селищної ради у разі, коли вибори за відкритими партійними списками будуть скасовані. Тоді майбутнього депутата обиратимуть у конкретному мажоритарному окрузі, де кандидат має випередити усіх своїх суперників-конкурентів хоча б на один голос. Це поки що найпростіший і, хто б і що не казав, але найбільш досконалий спосіб обрання депутатів місцевих рад.

Але постає найголовніше і найконкретніше питання: кого обирати, з-поміж кого обирати, кому повірити, а від кого варто категорично відмовитися? Звісно ж, це питання конкретного виборця, його настроїв, вподобань, його совісті, порядності і принципності. **Але вже зараз варто зрозуміти, що людину, якій довірили депутатські повноваження, а вона їх не виконує, обирати не варто. Хіба важко зрозуміти, що депутат, який не ходить на засідання депутатських комісій, а потім не з'являється і на сесії селищної ради, не має навіть морального права пробувати себе на наступних виборах.** А таких депутатів-прогульників у складі Романівської селищної ради не один і не два. Тим паче, якщо депутат прославився у цей нелегкий для країни час тим, що

відмовився йти на службу в ряди ЗСУ, то хто його обере на ще один термін. А якщо депутат, якого всі знають і люблять (це він так вважає) за чотири роки не виступив на сесії, не підготував жодного депутатського запиту, не звітував перед своїми виборцями, не проводить депутатського прийому, то куди ж такого чи таку обирати на повторний термін?

Ще один резерв, з якого мали б поповнюватися потенційні кандидати у депутати місцевих рад. Йдеться про громадських активістів, про волонтерів, про людей, які своїм щоденним життям лише покращують свій авторитет і нічим не паплюжать своє чесне ім'я. Однак і в цьому випадку у Романові та й загалом у селах Романівської громади із такими людьми відчутно сутужно. Взяти хоча б такий показник, як відвідування хоча б кількох сесій Романівської селищної ради. Коли востаннє у сесійному залі Романівської селищної ради з'являлися громадські активісти або діячі, керівники певних громадських структур? Сказати зовсім неважко – такі випадки рідкісні і поодинокі. А яким же чином збираються майбутні кандидати працювати як депутати Романівської селищної ради в разі (звісно ж) їхнього обрання? На це питання відповіді немає. Бо немає таких активістів, які розуміли б проблеми громади і які могли б вже зараз запропонувати варіанти їхнього вирішення. Принаймні – їх не видно. Спалахи певних дискусій на всьляких сторінках про «підслухано» викликають лише гіркоту і розпач від проявів безкультура та нахабства. Така ось ситуація напередодні року, який може стати виборчим і до якого варто потужно, ретельно і предметно готуватися. Яким чином? Та хоча б спробувати налагодити комунікацію між владою і народом. Між чиновниками і громадянами, які звертаються у справах. З приводу виниклих проблем. Між депутатами і їхніми виборцями, про яких дехто вже й забув. Іншого шляху просто немає. Чекати на те, що хтось прийде і порядок наведе, – смішно, а якщо правдиво, то це ганьба. Треба щось робити!

Харчі та допомога армії: як українці витрачають гроші під час війни

Вперше від квітня цього року в українців поліпшилися споживчі настрої.

Люди більш позитивні щодо перспектив власного матеріального становища та розвитку економіки країни загалом. На разі ж українці продовжують витрачати більшість свого бюджету на їжу та економіти на відпочинку. Детальніше розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

Індекс споживчих настроїв трохи зріс

В Україні зріс індекс споживчих настроїв громадян: минулого місяця піднявся на 7,3 пункта та становить 70,1. Про це свідчить дослідження Info Sapiens «Споживчі настрої в Україні» у липні 2024 року. «Після кількомісячного падіння усіх ключових показників споживчої впевненості ми бачимо тенденцію до відновлення у липні 2024 року. У липні ми спостерігаємо значне підвищення як споживчих настроїв населення, так і більш позитивну оцінку економічних очікувань», – коментують аналітики Info Sapiens.

Щоб визначити індекс споживчих настроїв, респондентам ставлять низку запи-

тань щодо зміни матеріального становища їхньої сім'ї, прогнозів щодо економічної ситуації в країні, а також готовності людей робити великі покупки. **Значення індексу максимально може сягнути 200 – якщо всі громадяни позитивно оцінюють економічну ситуацію. Значення індексу менше 100 означає, що в суспільстві переважають негативні оцінки.**

Їжа, ліки та кафе

Тим часом Приватбанк оприлюднив інформацію, які покупки українці найбільше оплачували картками від початку року. Це передусім продукти харчування – частка оплат у продуктових магазинах та супермаркетах становила 44%. На другому місці – покупка ліків та товарів для здоров'я (6,6%). На третьому – оплата в закладах громадського харчування (6,4%). Витрати

на одяг та взуття становили 4,5% від обсягів безготівкових оплат українців, палива – 4,2%. На відпочинок українці витратили лише 1,4% коштів зі своїх карток.

Загалом від 1 січня цього року клієнти Приватбанку зробили покупок на 451 млрд грн.

Донати на армію – в пріоритеті

Те, що більшість свого бюджету українці витрачають саме на їжу, підтверджують і дані дослідження «Споживацькі настрої українців у другий рік повномасштабного вторгнення» від «Делойт» в Україні. За його результатами, минулоріч ми витрачали на продукти харчування приблизно 66% відсотків свого бюджету. А це вдвічі більше, ніж середній світовий показник.

Водночас відвідування ресторанів і барів у 2023 році скоротилося: 55% опитаних робили це значно рідше, ніж раніше. 65% респондентів економили на розвагах поза домом. Натомість стали популярнішими онлайн-розваги: 32% опитаних збільшили витрати на перегляд ТБ та стримінгових каналів.

Минулого року 92% українців донатили на допомогу ЗСУ або постраждалим внаслідок воєнних дій. 33% робили це регулярно. Також порівняно з 2022-м вдвічі зросла кількість тих, хто постійно донатить, перебуваючи за кордоном: таких стало 38%.

Свято вже позаду. Пора працювати!

Віктор Першко

Розповісти про Перше вересня як про свято важко, бо не завжди у святковому дійстві можна знайти щось цікаве чи новеньке.

Майже однотипні заходи, фото на згадку, усміхнені обличчя дітей і трохи сумніші на вигляд педагога. Але 1 вересня вже позаду, і навчальний рік розпочався. Ось якраз тут і зараз треба згадати про багато важливих завдань, які слід вирішувати не лише дітям-школярам, але й їхнім батькам, не лише вчителям, класним керівникам чи навіть директорам навчальних закладів, але й депутатам місцевих рад, чиновникам від влади.

Для батьків напередодні початку нового навчального року пропонували свої поради всілякі магазини, кіоски, заклади торгівлі і т. п. Батькам напередодні першого вересня прозвучало багато рекомендацій щодо безпеки поведінки їхніх дітей, правил поведіння на дорогах, заходів гігієни і важливості дотримання чистоти. Вже із перших днів вересня учням і батькам пропонується багато додаткових варіантів навчання у режимі онлайн. Пройде ще тиждень – два, і дехто із батьків розпочне пошук вчителя-репетитора для підготовки майбутнього випускника до вступу у вищі навчальні заклади.

Для влади початок навчального року зазвичай перетворюється у відвідини шкільних лінійок, виголошення палких, святково-вітальних промов і фотографування у колі педагогів, дітей чи їхніх батьків. Однак якраз поча-

ток нового навчального року має змусити не лише владу, але й усе суспільство звернути прискіпливу увагу до освіти та навчання на території певної громади. Річ не тільки в укриттях та інших засобах забезпечення безпеки дітей, мова навіть не про підвезення школярів чи їхнє харчування під час перебування у школи чи ліцеї. **Мова про якість навчального процесу, якість знань учнів.** Це проблема не лише школи, гімназії чи ліцею, а проблема батьківська і, якщо хочете, державна.

Рівень якості знань української школи відчутно погіршився упродовж минулого десятиліття.

Хтось каже, що згубно позначилися наслідки пандемії COVID-19, а потім все це ускладнилося початком великої війни, яка для України дається вкрай важкою ціною. У тому числі – й освітянською, бо якість знань випускників наших шкіл різко знизилася.

Робити вигляд, що все нормалізується лише тоді, коли ми переможемо і коли настане мир, не зовсім правильно. Робити висновки, вживати заходів впливу і реагувати на проблеми освіти треба зараз і негайно. Найпершим чином це стосується батьків, хоча у нас звикли найпершими у школі та освіті згадувати про педагогів. **Проте у світі, у цивілізованих країнах головна роль у процесі навчання дітей – за батьками.**

Саме від батьків залежить рівень відповідальності дитини за свою найголовнішу справу. Батьки і лише батьки можуть, вміють і здатні належним чином мотивувати своїх дітей щодо навчальної діяльності. У кожній сім'ї така мотивація здійснюється, втілюється по-своєму, але вона має бути.

Ну і нарешті про владу. У нас звикли казати про те, що влада дбає про школу та освіту, коли забезпечує гімназії та ліцеї енергоносіями та опаленням, коли дбає про ремонти шкільних дахів чи заміну у класах вікон, меблів, навчального обладнання, коли піклується про підвезення учнів до місця навчання. Однак все це вже давно далеко не головне. Влада при всій своїй зайнятості чи заглибленості

у питання війни та оборони, попри очевидну складність багатьох питань комунального господарства, має дбати і про якість навчально-виховного процесу. Адже усім сьогодні зрозуміло, що відсутність кадрів у багатьох галузях української економіки – це надовго, і цю проблему треба вирішувати. А розпочинати слід зі школи. Тому важливо звертати увагу депутатів територіальних громад на те, на що раніше уваги не звертали. Наприклад, на те, яким чином у школах громади проходить процес громадянської освіти. Адже не лише батьки чи родичі мають знати, чим цікавиться і що саме вивчає, читає їхній син чи донька. Знати про те, чим живуть школярі, що вони вивчають на уроках історії, географії чи літератури, мають і депутати, громадські активісти і т. п. Тому під час сесій сільських, селищних чи міських рад мають розглядатися не лише питання про фінанси та бюджет громади, не лише земельні узгодження, дозволи і т. д., але й питання про виховний процес у школах, гімназіях та ліцеях. Зрештою і владі важливо було б з'ясувати, чому щонайменше половина випускників ліцеїв та гімназій України (Житомирщини та Романівщини – також) збирається після завершення навчання у гімназії, школі чи ліцеї покинути нашу країну і їхати на навчання або на заробітки за кордон. Звісно ж, у Європу. І що треба робити і зробити вже сьогодні-завтра, аби зберегти молодь на Батьківщині, в Україні, бо саме ж для цього ми боремось і платимо у процесі цієї борні дуже важку ціну. Проблема очевидна, і згадати про неї треба одразу після свята Першого дзвінка. Тобто вже 2 вересня. І надалі – активно діяти. Усім вже давно очевидно – треба щось робити.

«Дністер» доведеться здолати. Хоча б – у Романові!

Віктор Єрофеев

У суботу, 7 вересня 2024 року, на стадіоні Романівської ДЮСШ відбудеться матч четвертого туру чемпіонату України 2024/2025 років.

Місцевий ФК «VIVAD» прийматиме нинішнього лідера групи «А» – команду «Дністер» із Заліщиків, що на Тернопільці. У попередньому турі, 31 серпня 2024 року, романівчани приймали ще одну команду із Тернопільщини – «Агрон» (Великі Гаї). Єдиний гол, забитий у цьому матчі, влетів у ворота господарів. Дальній прицільний удар на силу метрів із 35-ти вирішив долю матчу і значно погіршив турнірне становище романівського колективу. Відтепер «VIVAD» має все ті ж три очки, однак вже після трьох матчів.

Чергова гра, яка відбудеться 7 вересня 2024 року, стане неабияким випробуванням для оновленого складу ФК «VIVAD». Адже «Дністер», зловивши вітер перемог і удачі на старті чемпіонату, навряд чи захоче віддати господарям стадіону одразу три очки. З іншого боку, склад гравців чемпіона Житомирщини нічим не поступається футболістам із

Тернопільщини, бо сумарний досвід виступів у відомих українських клубах у гравців «VIVAD» дещо вищий, аніж у футболістів із Заліщиків. Тож господарі просто приречені грати на перемогу і повинні її здобувати. Ну а дванадцятим гравцем, який мав би допомогти команді «VIVAD» здобути перемогу, можуть стати вболівальники. Досі у Романові

на ігри за участі «VIVADу» приходила сотня вболівальників, які намагалися підтримати свою команду. Для порівняння можемо зауважити, що на ігри «Дністера» у Заліщиках приходять до тисячі місцевого люду. Зауважимо також, що четвертий матч ФК «VIVAD» у новому сезоні аматорського чемпіонату України має показати справжню міць колективу, який здатен виграти не лише чергову гру на домашній арені, але й мати достойний вигляд у гостьових поєдинках на виїзді.

Стосовно ігор чемпіонату Житомирської області у вищій лізі, то чергову гру, яку романівські футболісти мали провести із «Агро-Нивою» 28 серпня, було перенесено за ініціативи народницьких футболістів. Таким чином, маючи після п'яти матчів 13 турнірних очок, «VIVAD» посідає другу турнірну сходинку у чемпіонаті області, поступаючись трьома очками коростенському «Малу», у якого 16 очок, однак романівська команда провела у чемпіонаті на дві гри менше.

Стосовно другої команди від Романівської громади, яка виступає у першій лізі чемпіонату області з футболу. Йдеться, звісно ж, про врублівську «Зорю», яка 31 серпня приймала своїх суперників на домашньому стадіоні. СК «Гладковичі» за рівнем майстерності і більшістю показників нічим не переважав футболістів «Зорі», і у турнірній таблиці Гладковичі і Врублівка крокували поряд. Але минулої суботи «Зорю» було важко впізнати. Три «сухі» м'ячі, які господарі пропустили від агресивних і завзятих гостей, вирішили долю поєдинку у Врублівці. На жаль, не на користь господарів. Відтепер СК «Гладковичі» випереджає «Зорю», посідаючи четверту сходинку. «Зоря» – на п'ятому місці. Останнє місце серед колективів першої ліги посідає ФК «Миропіль», який поки що не може набрати переможного темпу. Втім, чемпіонат ще попереду, так що оптимізму втрачати не треба. Краше – працювати і тренуватися!

«Національний кешбек»: як скористатися програмою та скільки можна отримати

2 вересня стартує державна програма «Національний кешбек».

Відтепер українці, купуючи вітчизняні товари, отримуватимуть компенсацію в обсязі 10% від їхньої вартості. Ці гроші можна буде витратити на оплату комунальних послуг, залізничних квитків, мобільного зв'язку або ж задонатити на ЗСУ. В уряді очікують, що програма збільшить попит на українські товари, що в перспективі принесе економіці зростання в чверть відсотка ВВП до кінця року. Як працюватиме «Національний кешбек» та як українцям скористатися програмою – розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

Відкриваєш картку в банку – чекаєш на гроші

Отримати кешбек за купівлю українських товарів зможуть усі повнолітні громадяни. Для цього потрібно зробити три кроки: відкрити в своєму банку чи додатку спеціальний рахунок і отримати картку, дати згоду на передачу даних про транзакції прив'язаної картки, а також активувати послугу «Національний кешбек» в мобільному додатку «Дія». Очікується, що учасниками програми стануть найбільші в Україні виробники споживчих товарів та основні торгові мережі, зокрема й інтернет-магазини. Заклади самостійно маркуватимуть товари українського виробництва, на які нараховуватиметься кешбек. Вітчизняний бізнес – виробники українських товарів та невеликі магазини – також може долучитися до програми через додаток «Дія», де необхідно заповнити заявку та пройти перевірку.

Кошти від кешбеку надходять до громадян не одразу, а до 20 числа наступного місяця. Наприклад, кошти за вересень учасники програми отримують до 20 жовтня.

Кешбек на кешбек

Отримуйте додаткову вигоду з картою Mastercard «Кешбек «Зроблено в Україні» від ПриватБанку

Максимальна сума, яку можна отримати за програмою, – 3 000 грн. Окрім оплати комунальних, їх можна буде використати на медичні послуги, спорт, кіно, квитки на потяг, заклади харчування, мобільний зв'язок, а також на купівлю інших українських товарів. Також за них можна купити військові облигації або ж задонатити кешбек на ЗСУ.

А ось зняти готівкові кошти зі спеціального рахунку для кешбеку буде неможливо. На разі програма є тимчасовою: отриманий національний кешбек можна використати лише до 31 січня наступного року. Але у разі успіху проекту його можуть продовжити й надалі.

Що дасть національний кешбек економіці?

Президент Володимир Зеленський анонсував програму національного кешбеку ще в лютому. За його словами, клю-

чове завдання програми – щоб українські гроші залишалися в Україні та працювали в Україні.

Як пояснюють в Міністерстві економіки, окрім стимулювання вітчизняного виробництва та невеликих виробників, метою програми є детінізація української економіки та допомога громадянам.

«Національний кешбек – це соціальна програма та державна допомога громадянам, але з певними умовами. Основне – це обирати на полицях магазинів товари українських виробників і сплачувати віртуальною картою, аби щомісяця отримувати компенсацію у розмірі 10 відсотків за придбані товари», – розповіла під час брифінгу у Медіацентрі Україна заступниця міністра економіки Надія Бігун.

Представники українського бізнесу та експерти позитивно ставляться до цієї ініціативи. «Кешбек позитивно вплине на продажі товарів українського виробництва, очікуємо, що їхня частка у продажах зросте приблизно на 30%», – пояснює комерційна директорка маркетплейсу Rozetka Тетяна Мойсеєнко.

Користь програми для економіки відзначає і економічний експерт Олег Пендзин. «Витрати на цю програму здійснюються з коштів, які не можна перекинути на оборону. Джерело цих коштів – донорські гроші наших партнерів на соціальні потреби. По-іншому – на закупівлю озброєння чи зарплати військовим – ці гроші витратити неможливо», – каже експерт. Він додає, що оскільки ці кошти надані міжнародними партнерами, слід очікувати посиленого контролю за їхнім використанням, а отже, вони будуть розподілені прозоро та справедливо усім учасникам програми.

Ціни на продукти продовжують зростати: що очікувати у вересні

Аномальна спека, перебої з електрикою та прискорення інфляції.

Це лише кілька причин, через які дорожчають продукти в Україні. Поки експерти підраховують, наскільки може відбутися зростання, деякі виробники змушені уже піднімати ціни. Що саме подорожчало, а що зростає в ціні найближчим часом, з'ясував Центр громадського моніторингу та контролю.

Блекаути б'ють по виробниках

Запас міцності закінчується, надалі ціни на продукти лише зростатимуть. Принаймні так кажуть українські виробники, які цього року отримали кілька масштабних ударів. Чи не найважчим стали тривалі блекаути. Вони змусили заводи працювати на генераторах, а електроенергія від них дорожчає за мережеву в декілька разів. «Енергія, яку виробляють генератори, коштує до 30 гривень за кіловат, тому підвищення цін на продукцію є неминучим», – так прогнозує подальше зростання цін в Україні заступник голови Всеукраїнської аграрної ради Денис Марчук.

Серед інших факторів, що впливають на здорожчання продуктів, Марчук називає інфляцію – у річному вимірі прискорилася від 4,3% у червні до 5,4% у липні. А ще відсутність достатньої кількості робочої сили та збільшення акцизів на паливо.

Аномальну цьогорічну спеку, як одну із причин підвищення цін на харчі, називає експертка Світового банку з плодоовочівництва Оксана Руженкова. Високі температури, які трималися в Україні у липні, на думку Руженкової, негативно позначаються на врожаєх картоплі, моркви, капусти та інших борщових овочів, що призведе до зростання цін на ринках.

Ще один фактор – ситуація у світі. За словами директора аналітичного департа-

менту інвестиційної компанії Eavex Capital Дмитра Чуріна, певне зростання цін на продукти харчування відбувається не лише в Україні. Крім того, варто враховувати і можливі подальші зміни вартості газу та електроенергії для бізнесу, що також матиме свій вплив на собівартість товарів.

Ціни повзуть догори

Споживчі ціни в Україні не стояли на місці впродовж усього року. **За даними**

Держстату, від липня 2023 до липня 2024 споживчі ціни зросли загалом на 5,4%. Причому масло подорожчало на 16%, фрукти на 14,1%, хліб на 10,1%, молоко на 8,3%, риба та продукти з риби на 5,9%, макаронні вироби на 1,8%. Натомість 25,6% втратили в ціні яйця, 19,3% – овочі, 7,6% – соняшникова олія, 1,9% – цукор, на 0,7% подешевшали м'ясо та м'ясопродукти.

В Асоціації виробників молока зазначають, що на початок серпня через скорочення виробництва молока, а також перебої з електроенергією молочні продукти знову подорожчали. Пастеризоване молоко додало в ціні 1%, порівняно з попереднім місяцем, йогурти здорожчали на 2%, сир за місяць здорожчав на 4,6%, вершкове масло – на 4%, тверді сири – 3–5%. Виробники молочних продуктів припускають, що з осені їм доведеться підвищити ціни ще на 5%.

Борщовий набір трохи здешевшає

Не згоден з висновками Оксани Руженкової щодо осіннього здорожчання борщового набору експрезидент Асоціації фермерів та землевласників України Іван Томич. За його інформацією, по певній категорії овочів та фруктів ціни на початку осені таки знижаться. «Що зараз можна очікувати по ціні, що буде дешевше, але не надто. Це, безумовно, цибуля. А також картопля. Починається масовий збір картоплі та цибулі. Це, безумовно, буде яблуко, це буряк, це морква», – переконаний експерт.

Гарячка Західного Нілу – як розпізнати й не захворіти

Геморагічна гарячка Західного Нілу – це вірусна хвороба, що найчастіше передається через укуси комарів.

Вона може викликати лихоманку та висипання на шкірі, а в тяжких випадках – запалення мозку та його оболонки. Найчастіше хворіють на гарячку Західного Нілу влітку та восени.

Як передається ця екзотична хвороба

Основним джерелом та резервуаром гарячки Західного Нілу в природі є перелітні птахи, які у крові мають високі концентрації вірусу, значно менше значення як резервуар мають деякі дрібні ссавці, гризуни та кажани.

Комарі кусають інфікованих особин і можуть передати

ГАРЯЧКА ЗАХІДНОГО НІЛУ – ЯК РОЗПІЗНАТИ Й НЕ ЗАХВОРИТИ

вірус іншим тваринам чи людям. Сприйнятливість людей до хвороби є високою, хоча до 80% людей переносять хворобу безсимптомно.

Особливо вразливими є люди в місцях великої концентрації комарів і птахів: працівники тваринницьких комплексів і птахоферм, люди, які живуть

біля водних об'єктів, а також мисливці, туристи, лісники, військовослужбовці, які тривалий час перебувають біля води чи на заболоченій території.

Від людини до людини хвороба не передається.

Місця поширення гарячки Західного Нілу

Вірус найпоширеніший в Африці, Азії, Центральній Америці, Австралії, а також у США, Канаді та Мексиці.

В Україні з початку серпня цього року зареєстровано 41 лабораторно-підтверджений випадок захворювання на гарячку Західного Нілу, а з початку року – 50 випадків. У літній період хворобу діагностували в Києві та Київській області, і один випадок зареєстровано в Полтавській області.

Симптоми

Більшість людей під час зараження вірусом не відчують жодних симптомів, дехто – легкі ознаки ГРІ. Приблизно у 20% хворих у проміжок між декількома днями та 2–3 тижнями після зараження, а найчастіше через 3–6 днів можуть з'явитися симптоми, схожі на грип: висока температура, головний біль, біль у м'язах і суглобах,

слабкість, нудота, діарея. Основна кількість виявлених випадків захворювання проявляється у вигляді менінгіту та енцефаліту. Летальність від гарячки Західного Нілу складає 2–14%.

Після перенесеної хвороби формується стійкий напружений імунітет.

Як захиститися від зараження

Нині проти гарячки Західного Нілу не існує ні специфічного лікування, ні вакцини. Лікування симптоматичне.

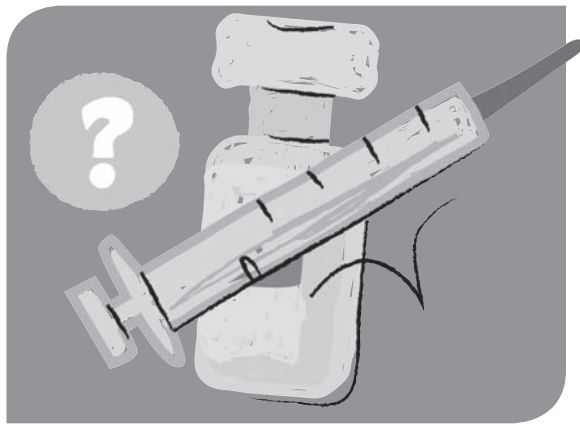
Щоб уникнути інфікування гарячкою Західного Нілу, передусім бережіться від комариних укусів: носіть захисний одяг, використовуйте сітки на вікнах, фумігатори та репеленти. А якщо помітили в себе симптоми грипу чи ГРІ невдовзі після укусу комарів, не займайтеся самолікуванням, а негайно зверніться до лікаря.

Джерело:

Центр громадського здоров'я

Вакцинація проти дифтерії, правця та кашлюку: чи існують протипоказання

Перед вакцинацією у багатьох виникають різні питання.

Наприклад, хтось може застудитися і задуматися, чи варто відкладати щеплення, інші ж люди можуть переживати через хронічні хвороби або ослаблений імунітет. Такі питання природні, адже кожен хоче мінімізувати ризики.

Саме тому важливо пам'ятати, що вакцинація проти дифтерії, правця та кашлюку – це захист вашого здоров'я від тяжких хвороб, які можуть мати серйозні довготривалі наслідки, зокрема, для ваших легенів, серця та нервової системи.

За 6 місяців 2024 року зареєстровано 4863 випадки захворювання на кашлюк, що у 30 разів більше, ніж за аналогічний період минулого року (161 випадок), зафіксовано 21 випадок захворювання на правець, з яких 5 випадків – серед дітей, та один випадок дифтерії.

Вакцинація захищає не лише вас, а й ваших близьких, особливо немовлят, літніх людей та тих, хто має ослаблений імунітет. Колективний імунітет, який формується завдяки щепленням, грає ключову роль у запобіганні поширенню цих небезпечних хвороб.

Протипоказання до вакцинації практично відсутні

У більшості випадків вакцинація проти дифтерії, правця та кашлюку безпечна для всіх. Абсолютними протипоказаннями до вакцинації проти цих інфекцій є анафілактична реакція на попередню дозу вакцини та гострі хвороби з підвищенням температури вище 38,0 °С. Притому одразу після одужання можна зробити щеплення.

Що НЕ є протипоказанням

Є стани, які змушують людей вагатися щодо вакцинації, але не є протипоказанням для неї:

- застуда, нежить, отит, діарея, якщо вони не супроводжуються гарячкою;
- годування грудьми. Мама можуть спокійно вакцинуватися без ризику для малюка;
- ВІЛ-інфекція з безсимптомним перебігом або помірними симптомами, але без значного зниження лабораторних показників;
- незначні порушення у дітей, такі як прорізування зубів, застуда або диспепсія.

Побічні ефекти

Побічні ефекти від щеплення трапляються дуже рідко, швидко минають і не є протипоказаннями до вакцинації. До них належать неврит плечового нерва, еритема, набряк і болючість у місці ін'єкції.

Консультація з лікарем – завжди правильне рішення

Якщо ви все ще маєте сумніви, не соромтеся звернутися до свого лікаря. Розкажіть йому про свої хронічні хвороби, алергії або інші переживання, з'ясуйте свій вакцинальний статус. Лікар зможе оцінити ваш стан і дати вам фахову пораду щодо вакцинації, враховуючи всі можливі протипоказання та особливості вашого організму.

Пам'ятайте: ризики, пов'язані з хворобами, значно перевищують можливі мінімальні ризики від вакцинації. Краще вакцинуватися і бути захищеним, ніж ризикувати своїм здоров'ям та життям.

Нагадаємо: з 1 серпня в Україні триває кампанія щодо додаткових заходів з імунізації проти кашлюку, дифтерії та правця для груп населення, які пропустили планові щеплення в попередні роки та яким необхідно їх надолужити.

Уся вакцинація за Національним календарем щеплень – безоплатна. Щоб отримати щеплення або вакцинувати свою дитину, зверніться до сімейного лікаря або до найближчого закладу охорони здоров'я.

Якщо не пам'ятаєте, чи отримували ви колинебудь щеплення, сімейний лікар складе для вас індивідуальний графік вакцинації з дотриманням мінімальних інтервалів.

Джерело: Центр громадського здоров'я

Що таке стигма

і як це пов'язано із психічним здоров'ям

Центр громадського здоров'я МОЗ України провів вебінар на тему «Стигматизація психічних розладів: прояви, причини та наслідки».

Стигма – знак сорому, ганьби чи осуду, який призводить до того, що людину відкидають, дискримінують і виключають з різних сфер життя суспільства (ВООЗ).

Фахівці центру, Софія Кіба та Андрій Птащенко, представили основні аспекти стигми та її вплив на життя людини з психічними розладами. Зокрема, було розглянуто:

- етапи формування стигматизації, виявлення стигматизуючої лексики, практики побудови нестигматизуючого викладу інформації;
- законодавчі аспекти у сфері охорони психічного здоров'я та правозахисний підхід в сфері охорони здоров'я;
- заходи подолання стигми індивідуального рівня, випадки з психіатричної практики.

Олена Вінсент, амбасадорка психічного здоров'я проекту Психічне здоров'я для України (МН4У), поділилася досвідом життя із психічним розладом, розповіла про вплив стигми на щоденне життя, реакцію оточення на діагноз, роботу амбасадорів психічного здоров'я.

За даними ВООЗ, внаслідок вторгнення росії в Україну чверть населення перебуває в групі ризику виникнення психічних розладів. Стигматизація зачіпає не лише людей, які живуть з розладами психіки, але й їхні родини, опікунів, фахівців із психічного здоров'я. Отже, важливо плекати психічне здоров'я як на індивідуальному рівні, так і на рівні громади.

Для подолання стигми у сфері психічного здоров'я кожен з нас може:

- виявляти гуманне ставлення до людей з розладами психіки, розвивати співчуття, залучати людей з розладами психіки в усі можливі види діяльності;
- заохочувати рівність між сприйняттям фізичного та психічного здоров'я;
- використовувати нестигматизуючу лексику;
- вживати клінічні терміни та нейтральну термінологію в клінічному контексті, уникати евфемізмів;
- опиратись на науково-доказові джерела інформації, перевіряти інформацію.

Детальніше дізнатись про те, як варто говорити про психічне здоров'я, ви можете завдяки освітньому онлайн-ресурсу «НаГАЙ-Дайки», що спирається на науково-обґрунтовані дані.

Матеріал підготовлений у межах Всеукраїнської програми «Ти як?» (<https://howareu.com/>), ініційованою першою леді Оленою Зеленською.

Джерело: Центр громадського здоров'я

Гороскоп на тиждень 4 вересня - 10 вересня

ОВЕН
Взаємини в сім'ях надзвичайно спокійні, теплі і гармонійні. Гроші зароблятимуть досить легко. Можливе отримання премії.

ТЕЛЕЦЬ
В особистому житті все йде непогано, плани втілюються у життя. Ситуація на роботі менш стійка, ніж на любовному фронті.

БЛИЗНЯТА
В особистому житті загалом все, як і раніше: принаймні серйозних потрясень не очікується. Уникайте сидіння на двох стільцях.

РАК
У цей період зірки рекомендують вам подумати про нові цілі, які ви давно хотіли реалізувати. Особливо це стосується професійної діяльності.

ЛЕВ
Не виключені розбіжності з батьками чи старшими членами сім'ї. Доходи значно не зростуть, але витрати водночас почнуть стрімко зростати.

ДІВА
Гостро постає питання реорганізації підприємств, власного бізнесу. Якщо хочете зберегти мир та спокій у сім'ї, приділіть цьому час вихідними.

ТЕРЕЗИ
Тим, хто цінує свої стосунки, зірки рекомендують не рубати з плеча. У цей період ваше здоров'я буде дещо ослабленим.

СКОРПІОН
Імунітет сильно ослаблений через напружений робочий графік у минулі місяці. У вересні краще менше працювати і відмовитися від поїздок.

СТРІЛЕЦЬ
У любовній сфері на початку місяця станеться подія, яка сильно вразить вас і змусить переглянути багато щодо вашого партнера.

КОЗОРІГ
Зміцнити стосунки допоможе консультація у астролога чи сімейного психолога. Гороскоп радить самотнім звернути увагу на колегу по роботі.

ВОДОЛІЙ
У першій половині місяця можливі несподівані, але дуже приємні сюрпризи. Торгові компанії активізують зв'язки з колегами з інших міст чи країн.

РИБИ
Стан організму буде досить вразливим. Можливе загострення хронічних захворювань. На роботі чекає справжній аврал.

Джерело: ТСН

Смачного!

Парові рибні котлетки з хека

Інгредієнти: 500 г філе хека, 1 жовток, 2 ст. л. манки, сіль до смаку, перець до смаку.

- Заздалегідь розморозьте 500 г філе хека. Гарно відгисніть філе від вологи та перекрутіть рибу через м'ясорубку. Отриманий фарш пропустіть через м'ясорубку ще раз, щоб його текстура вийшла ідеальною.

- Додайте до фаршу 1 жовток, 2 ст. л. манки, сіль та перець до смаку і перемішайте інгредієнти до однорідності. Відбийте фарш, кілька разів підіймаючи його та кидаючи на дно миски. Це необхідно, щоб маса стала однорідною та краще тримала форму.

- Сформууйте довгасті котлетки однакового розміру та викладіть їх у пароварку, трішки змащену олією. Готуйте котлетки на парі 15 хв, після цього подавайте.

Яблучне повидло на зиму

Інгредієнти: 1,8 кг яблук, 500 г цукру, 2 ст. л. лимонного соку або яблучного оцту.

- Помийте 1,8 кг яблук, зріжте з них шкірку та видаліть насінневу коробочку. Наріжте фрукти кубиками та викладіть в каструлю.

- Додайте до яблук 500 г цукру, 2 ст. л. лимонного соку або яблучного оцту. Поставте каструлю на маленький вогонь та варіть 1,5 години. Важливо постійно помішувати повидло, ніби зачерпуючи масу з дна, щоб вона не пригорала. Якщо через 1,5 години у повидлі все ще залишилися неоднорідні часточки яблук, зніміть каструлю з вогню та перебийте масу занурювальним блендером.

- Викладіть готове варення у стерилізовані банки та закрийте стерилізованими кришками.

Джерело: klopotenko.com

4 вересня середа	5 вересня четвер	6 вересня п'ятниця	7 вересня субота	8 вересня неділя	9 вересня понеділок	10 вересня вівторок
+ 16° + 26°	+ 17° + 26°	+ 17° + 27°	+ 17° + 26°	+ 13° + 26°	+ 15° + 27°	+ 15° + 27°
743 ТИСК, ММ	744 ТИСК, ММ	744 ТИСК, ММ	745 ТИСК, ММ	744 ТИСК, ММ	741 ТИСК, ММ	737 ТИСК, ММ

Куточок ГОРОДНИКА

Пересадка полуниці на нове місце: що обов'язково потрібно перед цим зробити

Як правильно пересаджувати полуницю.

Більшість сортів полуниці добре плодоносять протягом трьох років. Кущі рясно розростаються, утворюють нові розетки. І через деякий час їм стає тісно, вони страждають від нестачі поживних речовин, внаслідок чого ягоди рідшають і дрібнішають.

Тому час від часу рослину треба пересаджувати.

Багато дачників проводять пересадку з другої половини серпня до кінця вересня. В

цей час вже не так спекотно, і до настання холодів полуниця встигне прижитися на новому місці.

Після пересадки корисно обробити кущі, щоб унеможливити їх від шкідників та хвороб.

У ліжку з водою накапайте 15 крапель йоду і 2 грами борної кислоти, розмішуйте як слід і поливайте під кожен кущ, попередньо зволоживши ґрунт (після дощу або після хорошого поливу).

При цьому намагайтеся не потрапляти йодним розчином на листя. Це особливо вдало виходить після стрижки полуниці. Звичай, після такої обробки жуки протягом двох років не заглядають на цю територію.

Перед тим як висаджувати полуницю, добре обробіть усю майбутню плантацію таким розчином. Сьогодні полили, а за три-чотири дні сміливо можна садити. Таким розчином можна користуватися і надалі для підживлення. Замість йоду можна використовувати слабкорозведений розчин марганцівки.

Тоді й опіків коріння не буде у разі передозування йоду.

Простий метод, який точно допоможе визначити зрілість яблук та груш

Коли знімати урожай, щоб він добре зберігався.

Для точного визначення термінів знімання яблук і груш можна застосувати спосіб гідролізу крохмалю. У чому його суть?

Суть цього способу: У незрілих плодах вуглеводи перебувають у вигляді крохмалю. У міру

їх дозрівання крохмаль гідролізується і перетворюється на цукор. Що стигліше яблуко і груша, то менше в них крохмалю і більше цукру. Відомо, що крохмаль, на який потрапляє йод, швидко чорніє. Треба розрізати яблуко чи грушу впоперек плода і змастити свіжий розріз одновідсотковим розчином йоду. Якщо через 1-2 хвилини весь зріз почорніє, значить, гідроліз крохмалю ще не почався, знімати такі плоди рано. Якщо плоди абсолютно не забарвлюються в темно-синій або чорний колір, то в них уже настала споживча зрілість, тому для зберігання вони непридатні.

У разі почорніння 1/3 зрізу плоди зберігатимуться приблизно 2-3 тижні. Поява на темному зрізі незначних світлих ділянок біля насінневого гнізда вказує на початок гідролізу, що відповідає знімній стиглості плодів, які добре зберігатимуться.

Не обрізайте ці квіти восени

Які декоративні рослини не потребують осінньої обрізки.

Одним із важливих етапів підготовки декоративних рослин та квіткових культур до зими є обрізання. Проте деяким рослинам ця процедура лише зашкодить.

Не слід обрізати восени шилоподібні флокси, гейхери, ломикаменю, бадан, манжетку, монетчастий вербейник, орегано, тиареллу, живучку.

Чебрець, листя і квіти якого гарні як спеції і для чаю, обрізати потрібно так, щоб він встиг наростити листя до зими.

Можна обрізати два рази влітку, до жовтня рослина буде з новим листям.

Потрібно обрізати восени хризантеми, іриси, дзвіночки, папороть, великі очитки, язичники, ліатрисы, котовник.

Джерело: Ukr.Media

02 ВЕРЕСНЯ

**ВІДЗНАЧИЛА СВІЙ ЮВІЛЕЙНИЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ
ЖИТЕЛЬКА СЕЛА ВІЛЬХА, ЗАВІДУВАЧКА ВІЛЬШАНСЬКОГО ЗАКЛАДУ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ «ЛІСОВА ПІСНЯ»
ГРАБОВЕЦЬ НАДІЯ ГРИГОРІВНА!**

ШАНОВНА НАДІЄ ГРИГОРІВНО,
ПРИЙМІТЬ ЩИРОСЕРДЕЧНІ ВІТАННЯ З НАГОДИ ВАШОГО
ЮВІЛЕЮ І НАШЕ БАЖАННЯ ПОДАРУВАТИ ВАМ НАЙКРАЩІ
СЛОВА: ДЛЯ ЖІНКИ ВАЖЛИВО МАТИ МІЦНЕ ЗДОРОВ'Я,
ЖІНОЧЕ ЩАСТЯ, БАГАТО РАДОСТЕЙ В ЖИТТІ ТОЖ, НІКОЛИ
НЕ СУМУЙТЕ І ЗАВЖДИ РАДІЙТЕ ЖИТТЮ. НЕХАЙ ВСЕ В У
ВАС СКЛАДАЄТЬСЯ ВДАЛО І ГАРМОНІЙНО, НЕХАЙ ЖИТТЯ
БУДЕ СПОВНЕНЕ ЯСКРАВИМИ МОМЕНТАМИ ТА ТІЛЬКИ
ХОРОШИМ НАСТРОЕМ. НЕХАЙ КОЖЕН ДЕНЬ ПОЧИНАЄТЬСЯ
ТІЛЬКИ З РАДІСНОЇ УСМІШКИ І ВІРИ У НАШУ ПЕРЕМОГУ!

МИ З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМ
КРАСИВУ, МУДРУ ЖІНКУ,
НАЙКРАЩОГО В ЖИТТІ БАЖАЄМ,
ЗАВЖДИ СМІЯТИСЬ ДЗВІНКО,

ЩОБ ДОВШЕ ЗАЛИШАЛИСЬ МОЛОДОЮ,
ДЛЯ СЕБЕ, ЛЮБОЇ ЗНАХОДИЛИ ЩОБ ЧАС,
ВЕСЕЛОЮ БУЛИ І ЗАВРОДОЮ,
Й НАДІЙНОЮ В РОБОТІ ВОДНОЧАС!

06 ВЕРЕСНЯ

**СВІЙ ДЕНЬ НАРОДЖЕННЯ ВІДЗНАЧАЄ
ДОБРА, ПОВАЖНА І НАДЗВИЧАЙНО АВТОРИТЕТНА ЛЮДИНА
РОМАНІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ,
РІШАРД ДЗЮБА!
НАСТОЯТЕЛЬ РИМО-КАТОЛИЦЬКОЇ ПАРАФІЇ СВ. СТАНІСЛАВА**

ДОРОГИЙ ПАНЕ РІШАРДЕ,
ВІД УСІЄЇ ДУШІ ВІТАЄМО ВАС З ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!
ГЛИБОКА ВІРА, ПРАЦЬОВИТІСТЬ І ЖЕРТОВНИСТІТЬ - ЦЕ ТІ
ГОЛОВНІ РИСИ, ЯКИМИ ГОСПОДЬ НАДЛИВ ВАС, І ЯКІ Є
ГОЛОВНОЮ РУШІЙНОЮ СИЛОЮ У ВАШОМУ ЖИТТІ ТОЖ,
ПРИЙМІТЬ ЦІ ЩИРІ ВІТАННЯ У ЗНАК ВЕЛИКОЇ ПОВАГИ ДО
ВАС ЯК ДУХОВНОГО ПРОВІДНИКА, ВЗІРЦЯ
СПОДВИЖНИЦЬКОЇ ПРАЦІ В ІМ'Я СЛУЖИННЯ БОГОВИ.

СІЙТЕ У СЕРЦЯХ ЛЮДСЬКИХ ДОБРО,
МИ ВАМ ЩИРО ХОЧЕМ ПОБАЖАТИ,
ЩОБ ЗЕРНО ЦЕ ЩЕДРО ПРОРОСЛО.
ХАЙ ГОСПОДЬ ЗДОРОВ'Я ПОСИЛАЄ,
РАДОСТІ І ЩАСТЯ ДОДАЄ.
ДУХ СВЯТИЙ НАД ВАМИ ХАЙ ВІТАЄ,
БО ВИ ДОБРИМ БАТЬКОМ У НАС Є.
ХАЙ ДОДАЄТЬ НАСАГИ ВАМ І СИЛИ,
ХАЙ ПАНУЄ СПОКІЙ, МИР, ДОБРО,
ЩОБ ВИ ДОВГО ГОСПОДУ СЛУЖИЛИ
І В ЖИТТІ ЩОБ ГОРЯ НЕ БУЛО!

Цікаві факти про груші

• Вчені встановили, що грушу стали культивувати ще близько трьох тисяч років тому в Стародавній Греції.

• Одна груша містить близько 20% добової норми клітковини для дорослої людини.

• За вмістом фолевої кислоти груша перевершує навіть чорну смородину.

• Груші зазвичай здаються солодшими за яблука, хоча вміст цукру в них нижче.

• Ці фрукти активно культивувалися в Римській імперії.

• Грушу не можна запивати водою, щоб уникнути появи печії.

• Деревина груші настільки міцна, що її іноді використовують для виготовлення меблів та музичних інструментів.

• Більше всього груш у світі вирощується в Китаї. Ви напевно бачили приплюснуті жовті китайські груші на магазинних полицях. Вони відрізняються неймовірною соковитістю,

але не занадто яскравим смаком.

• Нині налічується більш як три тисячі різних сортів груш.

• Найбільша груша була вирощена в Японії. Її вага складала майже три кілограми.

• У давньогрецькому епосі Гомера «Одіссея» груша згадується як дар богів.

• Груші вважаються гіпоалергенними фруктами, однак ті люди, які реагують на пилок берези і вільхи, можуть мати алергію і на грушу.

• Лікарі не рекомендують їсти груші тим, у кого є проблеми зі шлунково-кишковим трактом.

• В Європу груші потрапили з Південної Азії близько 3000 років тому, а в Північну Америку – лише у XVII столітті.

• Найпопулярнішим сортом груш у світі є «Бартлетт».

• У Західній півкулі груші почали поширюватися всього чотириста років тому.

• У Швейцарії з груш роблять особливий концентрований сироп, який називають «грушевий мед».

• В Італії роблять фруктову гірчицю, додаючи в приправу різноманітні фрукти, включаючи груші.

• Деякі народи вважають грушу жіночим плодом, оскільки вона за формою нагадує жіночу фігуру і містить велику кількість вітаміну Е, який допомагає жінкам довше зберігати привабливість і молодість.

• Листя на гілці грушевого дерева ростуть в строгому порядку, перебуваючи на певній відстані один від одного і зберігаючи нахил відносно один одного в 135 градусів. Так груші отримують максимум світла і вологи.

• У Стародавньому Китаї грушеве дерево вважалося символом безсмертя і водночас знаком розлуки.

• Найближчою родичкою груші ботаніки вважають шипшину.

Джерело: tsikavi-fakty.com.

РЕКЛАМА

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ

постійно проводить індивідуальне навчання
та підвищення кваліфікації

ТРАКТОРИСТІВ-МАШИНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

067-410-12-15

097-675-58-35

067-799-04-27

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ
НА НАВЧАННЯ.

ПРОДАЄТЬСЯ
ТОРФОБРИКЕТ

для опалення

Доставка
по домовленості
380673645617

КОПАЄМО, ЧИСТИМО ТА
ПОГЛИБЛЮЄМО КРИНИЦІ

380678794357

380679759461

380663478257

Іван Васильович

В наявності круги колодязні
та каналізаційні, дашки до них

БУДМАТЕРІАЛИ

ДОШКА ПОЛА, БРУС
ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

ВСЕ
НАЙКРАЩЕ
У НАС

Тел.: (097) 74-55-459

(096) 909-34-59

КУПУЄМО ВРХ

За кращими цінами

- СВИНІ, КНУРІ
- КОРОВИ, ТЕЛЯТА
- КОНІ, ЛОШАТА
- БИЧКИ
- ЛЕЖАКИ, ДОРІЗИ
- ТІЛЬНІ ТЕЛИЦІ
- ДІЙНІ КОРОВИ
- ПЕРЕХІДНІ ТЕЛЯТА

097-18-75-082

098-52-52-935 Михайло

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

НАС ЧИТАЮТЬ
10 000 РОМАНІВЧАН

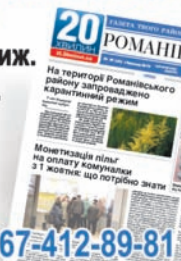
**ВАРТІСТЬ РОЗМІЩЕННЯ
ОГОЛОШЕНЬ:**

• звичайне - 10 грн/тиж.

• жирним шрифтом - 15 грн/тиждень

• рекламний блок - 3 грн/см.кв

Відділ реклами: 067-412-89-81

АРМІЯ ПОТРЕБУЄ
ТЕБЕ!

Тисячі підписують контракт, тому що Збройні Сили України - це середовище для найсміливіших та найпатріотичніших!

ВТРАЧЕНО ДИПЛОМ БАКАЛАВРА,
СЕРІЯ ТМ №16440739, ТА ДИПЛОМ
СПЕЦІАЛІСТА СЕРІЯ ТМ №21076803,
ВИДАНІ ЖИТОМИРСЬКИМ ІНЖЕНЕРНО-
ТЕХНОЛОГІЧНИМ ІНСТИТУТОМ, НА ІМ'Я
ЗОЛОТНИЦЬКОГО ВІКТОРА ВІКТОРОВИЧА,
ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ.

ВТРАЧЕНИЙ ДИПЛОМ СПЕЦІАЛІСТА,
СЕРІЯ КГ № 011496, ВИДАНИЙ ДЕРЖАВ-
НОЮ АГРОЕКОЛОГІЧНОЮ АКАДЕМІЄЮ
УКРАЇНИ, НА ІМ'Я ЗОЛОТНИЦЬКОГО
ВІКТОРА ВІКТОРОВИЧА, ВВАЖАТИ
НЕДІЙСНИМ.

Житомирський
районний ТЦК та СП
**запрошує
на службу
за контрактом**

Для проходження військової
служби за контрактом в ЗСУ
звертайся до Житомирського
районного ТЦК та СП за адресою:
м. Житомир, вул. Тараса Бульби-
Боровця, 21, тел.: 093 868 52 30.